

Міністерство освіти і науки України
Державний університет інфраструктури та технологій
Київський інститут залізничного транспорту
Факультет «Управління залізничним транспортом»
Кафедра «Управління комерційною діяльністю залізниць»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету
управління залізничним
транспортом
Олег СТРЕЛКО
» 08 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Транспортно-експедиторська діяльність»

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Галузь знань 27 Транспорт

Спеціальність 275 Транспортні технології (за видами)

(шифр і назва спеціальності)

Спеціалізація 275.02 Транспортні технології (на залізничному транспорті)

(шифр і назва спеціалізації)

Освітньо-професійна програма

«Управління транспортними системами в умовах ризиків та криз»

2023 – 2024 навчальний рік

Робоча програма **Транспортно-експедиторська діяльність** для студентів

Рівня вищої освіти «**магістр**»

за спеціальністю 275.02 «Транспортні технології (на залізничному транспорті)»
Київ: ДУІТ, 2023. 7 с.

Розробники: д.т.н., професор, зав. каф. УКДЗ Мироненко Віктор Кімович

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри «Управління комерційною діяльністю залізниць»

Протокол від «30» серпня 2023 року № 1

Завідувач кафедри УКДЗ

Мироненко В.К.

(підпис)

© ДУІТ, 2023 рік

© Мироненко В.К., 2023 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 27 Транспорт	Обов'язкова	
	Спеціальність 275.02 Транспортні технології (на залізничному транспорті)		
Модулів – 2		Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		5-й	5-й
		Семестр	
Загальна кількість годин – 120 год.		9-й	9-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 год. самостійної роботи студента – 2 год.	Рівень вищої освіти: Другий (магістр)	Лекції	
		15 год.	10 год.
		Практичні	
		15 год.	2 год.
		Лабораторні	
		не передбачені	
		Самостійна робота	
		90 год.	90 год.
		Індивідуальні завдання:	
		РР	РР
Вид контролю:			
екзамен	екзамен		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 33 %

для заочної форми навчання – 13 %

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Основною **метою** дисципліни є визначення змісту та суті поняття «транспортно-експедиторська діяльність» (ТЕД), вивчення практичного досвіду, теоретичних досліджень в цій галузі та особливостей організації транспортно-експедиторського обслуговування (ТЕО) в умовах євроінтеграційних процесів та глобалізації.

Предметом вивчення є закономірності формування попиту на транспортно-експедиторські послуги (ТЕП), класифікація ТЕП за різними ознаками, законодавчі акти та нормативні документи, що регулюють дії суб'єктів та об'єктів ТЕД, методи організації ТЕО на основі принципів та критеріїв клієнтоорієнтованості.

У процесі вивчення дисципліни студент **знайомиться** з основними поняттями та визначеннями: ТЕД, учасники ТЕД, договір транспортного експедирування, транспортні агенти, «треті особи», критерії оптимальності та прийняття рішень при ТЕО, ТЕО зовнішньоекономічної діяльності та міжнародних перевезень.

Основні **завдання** дисципліни «Транспортно-експедиторська діяльність»: дати студенту теоретичні знання, необхідні для практичної роботи та прикладних досліджень та розробок в сфері ТЕД з використанням принципів та методів логістики, з урахуванням можливостей окремих видів транспорту, транспортної інфраструктури, а також використання, у необхідних випадках, комбінованих, інтермодальних, мультимодальних перевезень.

Випускник, за допомогою вивчення дисципліни, повинен набути здатність генерувати нові ідеї (креативність);

вибирати та застосовувати на практиці методи дослідження, планування та прийняття рішень, інтерпретувати результати та робити висновки щодо оптимальності рішень, що приймаються у сфері транспортних систем і технологій;

управляти вантажними перевезеннями за видами транспорту на основі обґрунтованих планів та технологій транспортного обслуговування в інтересах своїх клієнтів;

враховувати вплив митних процедур на ефективність транспортних технологій, а також вміти використовувати в практичній діяльності нові знання і уміння, зокрема в областях знань, безпосередньо не пов'язаних з сферою діяльності;

використовувати сучасні комп'ютерні програмні продукти у сфері транспортних систем та технологій, оптимізувати параметри транспортних систем та транспортних технологій за різними критеріями ефективності на основі їх математичних моделей.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1 «Правове регулювання та основи організації ТЕД»

Тема 1. Історія, передумови розвитку та сучасний стан транспортно-експедиторської діяльності.

Товарообмін та міжнародна торгівля – основні передумови транспортно-експедиторських послуг як окремого виду діяльності. Глобальний та внутрішній ринок транспортно-експедиторських послуг. Зв'язок транспортно-експедиторської діяльності з транспортними технологіями, логістикою та управлінням ланцюгами поставок.

Тема 2. Правове регулювання транспортно-експедиторської діяльності (ТЕД).

Юридичні основи ТЕД в Україні (кодекси, закони України). Роль та статус транспортного експедитора в процесі доставки вантажів. Учасники ТЕД.

Тема 3. Система договірних відносин учасників ТЕД.

Функції транспортного експедитора і транспортного агента, визначені законодавством України. Суміщення функцій експедитора та перевізника. «Треті особи», контрагенти та клієнти експедитора. Суб'єкти ТЕД.

Тема 3. Договір про надання транспортно-експедиторських послуг – основа ТЕД.

Договір про надання транспортно-експедиторських послуг (договір транспортного експедирування) та його істотні умови. Порядок підготовки, укладання та виконання договору. Права, обов'язки та відповідальність сторін договору про надання транспортно-експедиторських послуг.

Тема 4. Порядок організації ТЕД в системі залізничного транспорту України.

Оператори залізничних вантажних перевезень в Україні та за кордоном. Місце експедитора в організації перевезень на залізничному транспорті. Порядок укладання договірних відносин транспортного експедитора з іншими учасниками ТЕД при організації перевезень вантажів.

Тема 5. Класифікація та систематизація транспортно-експедиторських послуг.

Структура транспортно-експедиторського обслуговування (ТЕО). Часткове та повне (комплексне) ТЕО.

Транспортний експедитор як логістичний провайдер. Рівні i-PL логістики.

Тема 6. Зв'язок ТЕД та зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД).

Поняття про базисні умови поставки товарів. Розподіл відповідальності, витрат та ризиків при транспортному забезпеченні зовнішньоекономічних контрактів. Міжнародні правила тлумачення комерційних термінів INCOTERMS.

Тема 7. Транспортно-експедиторське обслуговування ЗЕД.

Вибір виду транспорту. Перевізні та супровідні документи для забезпечення транспортування міжнародних вантажів. Умови перевезення вантажів різними видами транспорту та оформлення перевізних документів.

Тема 8. Міжнародні організації та угоди в ТЕД та суміжних галузях.

FIATA (фр. Federation Internationale des Associations de Transitaires et Assimiles – Міжнародна федерація асоціацій експедиторів вантажів) – міжнародна асоціація експедиторів та її роль в глобальній ТЕД. Конвенція ООН 1980 року про мультимодальне (змішане) перевезення вантажів. Мультимодальний коносамент FIATA та інші документи міжнародних мультимодальних перевезень.

Модуль 2 «Технологія та організація операцій ТЕО»

Тема 9. Технології та організація ТЕО на залізничному транспорті України.

Початкові та кінцеві операції перевізного процесу на залізничному транспорті. Транспортно-експедиторські послуги (ТЕП) за місцем та часом виконання. Види робіт, що виконуються при наданні ТЕП. Інформаційно-комп'ютерні технології в ТЕО на залізничному транспорті.

Тема 10. Транспортно-технологічні системи доставки вантажів.

Основні групи технологічних операцій та функцій системи доставки вантажів. Види сполучень при доставці вантажів (пряме, змішане, пряме змішане). Логістичний підхід до організації перевезень вантажів за участю різних видів транспорту.

Тема 11. Транспортно-технологічні схеми доставки вантажів за участю різних видів транспорту.

Інтермодальні та мультимодальні перевезення – спільне та різниця. Наскрізна і термінальна схеми доставки вантажів. Роль терміналів в забезпеченні логістики міжнародних перевезень вантажів.

Тема 12. Пропускна спроможність терміналів при взаємодії видів транспорту.

Пропускна/переробна спроможність/здатність = Capacity. Чинники технології та організації перевезень, що впливають на переробну здатність терміналів (вантажних фронтів). Методики розрахунків переробної здатності (пропускної спроможності) терміналів.

Тема 13. Системи вантажних тарифів транспорту.

Тарифи та система розрахунків за вантажні перевезення залізницями України. Тарифно-цінові системи інших видів транспорту та країн.

Тема 14. Митне оформлення та інші види державного контролю міжнародних перевезень вантажів.

Основні положення Митного кодексу України. Роль митних органів в забезпеченні міжнародних перевезень вантажів. Митні брокери та їхні функції в ТЕД. Вантажна митна декларація та інші документи, необхідні для організації міжнародних перевезень.

Тема 15. Фрахтовий ринок та ринок страхування.

Особливості фрахтування на морському транспорті. Приватні (власні) та орендовані вагони, вагони перевізника на залізничному транспорті. Основні положення страхового бізнесу.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовний модуль 1 «Правове регулювання та основи організації ТЕД»												
Тема 1. Історія, передумови розвитку та сучасний стан транспортно-експедиторської діяльності	7	1	1	–	–	5	7	0,5	–	–	–	6,5
Тема 2. Правове регулювання транспортно-експедиторської діяльності (ТЕД)	8	2	1	–	–	5	8	0,5	–	–	–	7,5
Тема 3. Договір про надання транспортно-експедиторських послуг – основа ТЕД	7	2	1	–	–	4	7	0,5	–	–	–	6,5
Тема 4. Порядок організації ТЕД в системі залізничного транспорту України	8	2	1	–	–	5	8	0,5	0,5	–	–	7
Тема 5. Класифікація та систематизація транспортно-експедиторських послуг	7	2	1	–	–	4	7	1,0	0,5			5,5
Тема 6. Зв'язок ТЕД та зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД)	8	2	1	–	–	5	8	1,0				7
Тема 7. Транспортно-експедиторське обслуговування ЗЕД	7	2	1	–	–	4	7	0,5				6,5
Тема 8. Міжнародні організації та	8	2	1	–	–	5	8	0,5				7,5

угоди в ТЕД та суміжних галузях												
Усього годин за модулем 1	60	15	8	–	–	37	60	5	1	–	–	54
Модуль 2												
Змістовний модуль 2 «Технологія та організація операцій ТЕО»												
Тема 9. Технології та організація ТЕО на залізничному транспорті України	9	3	1	–	–	5	9	1	–	–	–	9
Тема 10. Транспортно-технологічні системи доставки вантажів	9	2	1	–	–	6	9	1	–	–	–	9
Тема 11. Транспортно-технологічні схеми доставки вантажів за участю різних видів транспорту	9	2	1	–	–	6	9	1	–	–	–	9
Тема 12. Пропускна спроможність терміналів при взаємодії видів транспорту	9	2	2	–	–	5	10	0,5	0,5	–	–	9
Тема 13. Системи вантажних тарифів транспорту	8	2	1	–	–	5	10	0,5	0,5	–	–	9
Тема 14. Митне оформлення та інші види державного контролю міжнародних перевезень вантажів	8	2	1	–	–	5	9,5	0,5	–	–	–	9
Тема 15. Фрахтовий ринок та ринок страхування	8	2	1	–	–	5	8,5	0,5	–	–	–	8
Усього годин за модулем 2	60	15	7	–	–	38	60	5	1	–	–	54
Усього годин	120	30	15	–	–	75	120	10	2	–	–	108

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Не передбачені	

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Підготовка до укладання договору транспортно-експедиторського обслуговування.	2
2	Інформаційно-комп'ютерні технології (ІКТ) в роботі експедитора.	2
3	Основні операції і технологія транспортно-експедиторського обслуговування.	2
4	Розроблення транспортно-технологічних схем доставки вантажу.	2
5	Вибір варіанту транспортно-технологічної схеми доставки вантажу.	2
6	Визначення коду та класу вантажів при перевезенні залізничним транспортом відповідно до УКТЗЕД та ГНГ.	2
7	Порядок оформлення залізничних накладних міжнародного сполучення та вантажної митної декларації.	2
8	Підсумкове тестування.	1
Всього:		15

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Не передбачені	

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Історія, передумови розвитку та сучасний стан транспортно-експедиторської діяльності	6
2.	Правове регулювання транспортно-експедиторської діяльності (ТЕД)	6
3.	Договір про надання транспортно-експедиторських послуг – основа ТЕД	6
4.	Порядок організації ТЕД в системі залізничного транспорту України	6
5.	Класифікація та систематизація транспортно-експедиторських послуг	3
6.	Зв'язок ТЕД та зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД)	3
7.	Транспортно-експедиторське обслуговування ЗЕД	3
8.	Міжнародні організації та угоди в ТЕД та суміжних галузях	5
9.	Технології та організація ТЕО на залізничному транспорті України	6
10	Транспортно-технологічні системи доставки вантажів	6
11	Транспортно-технологічні схеми доставки вантажів за участю	6

	різних видів транспорту	
12	Пропускна спроможність терміналів при взаємодії видів транспорту	6
13	Системи вантажних тарифів транспорту	4
14	Митне оформлення та інші види державного контролю міжнародних перевезень вантажів	4
15	Фрахтовий ринок та ринок страхування	5
	Разом:	75

9. Індивідуальні завдання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	За варіантами розрахункових робіт	10

10. Методи навчання

Лекції, практичні, розрахункові роботи (за темами практичних занять).

11. Методи контролю

Тести, модульна контрольна робота, фронтальне усне опитування, підсумковий контроль (екзамен).

12. Розподіл максимальних балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота				Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2			
Тест 1	Тест 2	Тест 3	Тест 4	20	100
20	20	20	20		
Бали на екзамені за:					
Питання 1		6			
Питання 2		6			
Задача				8	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного	не зараховано з можливістю повторного

		складання	складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

«Відмінно» - А (90-100 балів) – виставляється студенту, який глибоко та міцно засвоїв матеріал, відмінно справляється з задачами та питаннями, показує знайомство з фаховою літературою, володіє різносторонніми навичками та прийомами виконання практичних завдань, вміє добре орієнтуватись у виробничих ситуаціях.

«Добре» - ВС (74-89 балів) – виставляється студенту, який твердо знає програмний матеріал, правильно застосовує теоретичні знання при рішенні практичних завдань, володіє необхідними навичками та прийомами їх виконання.

«Задовільно» - DE (64-73 балів) – виставляється студенту, який має знання тільки основного матеріалу, але не засвоїв його деталей, допускає неточності, неправильне тлумачення окремих елементів завдання та відчуває труднощі при виконанні практичних завдань.

«Незадовільно» - FX (35-59 балів) - виставляється студенту, який дає необґрунтовані відповіді на запитання, допускає суттєві помилки у використанні понятійного апарату. Не простежується логічність та послідовність думки. Формулювання хаотичні та не усвідомлені.

«Незадовільно» - F (1-34 балів) - виставляється студенту, який не засвоїв зміст дисципліни, вміння та навички не набуті.

13. Методичне забезпечення

Конспект лекцій з дисципліни «Транспортно-експедиторська» / В.К. Мироненко, К.: ДУІТ. – 2023. – 45 с. – електронний вид

Габа В. В., Юрченко О. Г., Рудюк М.В. Транспортний сервіс: Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи. – К.: ДУІТ, 2021. –141 с.

14. Рекомендована література

Базова:

1. Габа В. В., Юрченко О. Г., Рудюк М.В. Транспортно-експедиторська та операторська діяльність на залізничному транспорті. Навчальний посібник / Габа В. В., Юрченко О. Г., Рудюк М.В. – К.: ДУІТ, 2021. – 138 с.

2. Нормативно-правова база вантажних перевезень залізничним транспортом [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://www.uz.gov.ua/cargo_transportation/legal_documents/

3. Збірник тарифів на перевезення вантажів залізничним транспортом у межах України та пов'язані з ними послуги та Коефіцієнти, що застосовуються до Збірника тарифів на перевезення вантажів залізничним транспортом у межах України та пов'язані з ними послуги (Тарифне керівництво №1) Наказ Мінтрансзв'язку України; від 26.03.2009 № 317 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0340-09#Text>

4. Тарифная политика железных дорог государств - участников Содружества Независимых Государств на перевозки грузов в международном сообщении на 2022 фрахтовый год. Режим доступа: https://ips.ligazakon.net/document/view/mu21053?ed=2021_10_29

5. Міжнародний залізничний транзитний тариф (МТТ) https://www.uz.gov.ua/cargo_transportation/legal_documents/mignarodni_taryfy/mtt/

6. Єдиний транзитний тариф (ЄТТ) https://www.uz.gov.ua/cargo_transportation/legal_documents/mignarodni_taryfy/ett/

7. Railway reform & Charges for the Use of Infrastructure: European Conference of Ministers of Transport – Режим доступа: <https://www.itf-oecd.org/sites/default/files/docs/05railreforme.pdf>

Допоміжна:

8. Офіційний веб-сайт FIATA (International Federation of Freight Forwarders Associations – Міжнародна федерація асоціацій експедиторів вантажів) – Режим доступа: <https://fiata.org/>

9. Організація співдружності залізниць (ОСЖД): офіційний сайт – Режим доступа: <https://osjd.org/>

10. European Commission: офіційний сайт: Infrastructure charges – Режим доступа: https://transport.ec.europa.eu/transport-modes/rail/infrastructure/infrastructure-charges_en

15. Інформаційні ресурси

<http://www.rada.gov.ua> – Сервер Верховної Ради України.

http://detut.edu.ua/ukr/cat/level_3/content/normative_base – Нормативна база про наукову діяльність

<http://www.uz.gov.ua/> – Офіційний сайт АТ «Укрзалізниця»

<https://sites.google.com/site/zeleznyedorogimira/> – Сайт про залізничний транспорт світу

<http://www.irbis-nbuv.gov.ua/> – Електронний архів наукових періодичних видань України

<http://nbuviap.gov.ua/asambleya/asambl.php> – електронна бібліотека НБУВ

Адреси бібліотек

Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського:

м. Київ, просп. 40-річчя Жовтня, 3

Національна парламентська бібліотека України:

м. Київ, вул. М. Грушевського, 1

Державна науково-технічна бібліотека України:

м. Київ, вул. Антоновича, 180